Blaarkop geniet van moderne stal

Piet Kaatee bouwde EKO-gecertificeerde huisvesting met provinciale subsidie

Blaarkoppenboer Piet Kaatee combineert biologisch met schaalvergroting. Daarnaast werkt de ondernemer uit Heiloo intensief samen met Natuurmonumenten.

Piet Kaatee (rechts) en zoon Rogier kregen subsidie voor een nieuwe ligboxenstal. ,,We hebben geanticipeerd op het beleid van de provincie. Dat heeft goed uitgepakt.”

Foto's: Dick Breddels

Katees ondernemerszin leverde hem ruim een ton subsidie op van provincie Noord-Holland voor de bouw van een EKO-gecertificeerde ligboxenstal. Landbouwgedeputeerde Jaap Bond opende de stal vorige week. Hij is een groot voorvechter van biologische landbouw in Noord-Holland.

De eerste omschakelsubsidieregeling vanuit de provincie startte in 2008. Kaatee diende een plan in en kwam in aanmerking voor het geld. ,,We waren hartstikke blij”, zegt de veehouder. ,,Het was een mooie opsteker. We anticipeerden op het beleid van de provincie. Dat heeft goed uitgepakt.”

Kaatee koos bewust voor een nieuwe ligboxenstal en niet voor een pot- of hellingstal. ,,Ik heb op een paar potstalbedrijven gekeken, maar dat stalsysteem vond ik geen optie. Als de mest wat aan de dunne kant is, krijg je een klodderzooi. Bovendien is stro erg duur.”

De Heilooënaar koos voor een ruime, lichte huisvesting met rubber op de roosters. ,,Een biologische stal moet aan minimaal 6 vierkante meter ruimte per koe voldoen, waarvan 3 vierkante meter betreedbare oppervlakte dichte vloer. We hebben overwogen de voergang door te storten tot een stukje achter het voerhek, maar dan zit je wel met een randje beton.”

De optie om rubber over de roosters te leggen, sprak Kaatee meer aan. De leverancier ponste sleuven in de rubberen mat, die overeenkomen met de sleuven van de roosters. Alleen een randje van 35 centimeter achter het voerhek is dicht, om aan voldoende meters betreedbare oppervlakte dichte vloer te komen. ,,Zo vlak achter het voerhek heb je het minste last van mest. Het systeem bevalt prima.”

Groot voordeel is dat er noppen onder het rubber zitten, waardoor de mat een beetje veert. ,,De koeien gedragen zich alsof ze in het land lopen”, zegt de veehouder. ,,Ze hebben geen angst om zich te bewegen of te springen. Je biedt hen in de stal een natuurlijke omgeving aan.” De investering in de rubberen vloer bedroeg wel een kleine 28.000 euro. ,,Maar ik ben blij dat ik het heb gedaan.”

De nieuwe stal kwam er niet zonder slag of stoot. De welstandscommissie van gemeente Heiloo vond het bedrijfsgebouw in eerste instantie te hoog. Ook moest een deel van de oostzijde geheel worden dichtgemetseld, vanwege vermeende emissie-uitstoot naar de buren toe. ,,Wij hebben nog bij de milieudienst aangekaart dat het emissiepunt zich in de nok van de stal bevindt, maar deze argumenten kregen geen gehoor. We mochten ook geen ramen in de oostgevel plaatsen, waardoor we nu toch een donkere hoek in de stal hebben.”

De Blaarkoppen hebben daar geen last van. Ze hebben het prima naar hun zin in de comfortabele huisvesting. Kaatee houdt 130 melk- en kalfkoeien in een stal met 178 ligplaatsen. ,,Biologische boeren mogen geen overbezetting hebben, wij kunnen voorlopig vooruit. Nu spelen we met de ruimte: voor tien droge koeien hebben we vijftien ligplaatsen.”

Kaatee is sinds 1 januari 2009 officieel biologisch boer. Daar ging een omschakelperiode van anderhalf jaar aan vooraf. Twee belangrijke redenen om biologisch te boeren waren de Blaarkoppen en de samenwerking met Natuurmonumenten. Daardoor kreeg hij er 70 hectare aan pachtgrond bij.

,,De scherpere regelgeving rond mestafzet dwong mij in 2005 op zoek te gaan naar meer land. Ik kreeg een tip van een loonwerker over een stuk land in Bergen, dat ik van Dienst Landelijk Gebied kon pachten. Later ging het land over in handen van Natuurmonumenten. Het gevaar is wel dat de beheereisen van natuurorganisaties steeds strenger worden. De samenwerking moet zowel voor de boer als de terreinbeheerder een win-winsituatie opleveren.”

Een goed voorbeeld hiervan is het beheer van de Kooimeerpolder bij Alkmaar. Tijdens de natte zomer van 2007 klopte de terreinbeheerder bij Kaatee aan met de vraag of er een aantal pinken in dit gebied kon grazen. ,,Het gras groeide er bijna tot aan je middel, het was een kostbare klus om het gewas te maaien. Ik wilde het met mijn pinken proberen, op voorwaarde dat ik ze direct weg zou halen als ze het er niet fijn zouden vinden. Maar het ging prima. Dat is het grote voordeel van Blaarkoppen: ze gedijen goed op nattere gronden en in natuurterreinen. Het ras past uitstekend in een natuurlandschap.”

WEIDEVOGEL

Niet alleen zorgen Kaatee en zijn Blaarkoppen voor nettere natuurterreinen, ook de weidevogel komt er weer terug. ,,Dat moet de natuurorganisatie aanspreken”, denkt de boer. ,,Nu de koeien het gras door beweiding korter houden, hebben weidevogels meer kans op deze percelen. In het lange gras kan de weidevogel zijn ei niet kwijt. Verder lijkt het er op dat de weidevogels in symbiose met de mest van mijn koeien leven. De mest zorgt voor een rijker bodemleven en dat maakt het gebied aantrekkelijker voor vogels.”

Kaatee doet overigens niet actief aan natuurbeheer. ,,Mijn taak is het botanische beheer. Bovendien zitten hier veel vossen, kraaien, reigers en meeuwen: predatie is een groot probleem. Er vindt hier vrijwillig weidevogelbeheer plaats, met stokken bij nesten. Ik heb alleen wel eens het gevoel dat vossen sporen van de mensen volgen en de nesten leegeten.”

Provincie Noord-Holland wil de komende jaren het biologisch landbouwareaal vergroten door meer boeren te laten samenwerken met natuurbeheerders. Zij werden onlangs bijgepraat over de voordelen van deze samenwerking. Het motto van Kaatee is: geven en nemen. ,,Een goede samenwerking staat of valt met een goede mix van de belangen van beide partijen.”

Dat betekent bijvoorbeeld dat niet al het land 15 juni land kan zijn, schetst hij. ,,Er moet wat spreiding zijn. Anders heb je te veel 15 juni-hooi, wat lastig inpasbaar is in het bedrijf. Omdat je als biologische veehouder geen kunstmest mag strooien, is je land toch al schraler dan in een gangbare situatie. Terreinbeheerders moeten ruimte laten voor agrarisch gebruik. Het moet voor de boer wel werkbaar blijven.”

Kaatee deed logistieke aan om de samenwerking zo vlot mogelijk te laten verlopen. Omdat hij zijn koeien in een 2 x 12 zij-aan-zij melkstal melkt, beweidt hij de dieren op zijn huiskavel. Om zoveel mogelijk koeien en kalveren in natuurgebieden te laten grazen, heeft hij een zomer- en najaarskalvende veestapel. ,,Tussen december en april kalft er bijna geen koe. De kalveren worden vanaf mei geboren. Dat betekent dat ik nu veel droge koeien heb, die ik de natuurgebieden in jaag.”

De veehouder is ervan overtuigd dat samenwerking toekomst heeft, ook voor andere boeren. ,,Het beheer van natuurgronden kan een leuke tweede tak zijn. Er zit wel een kostenpost aan vast: je hebt meer bewerkingskosten en de opbrengst is minder dan van gewoon land. Terreinbeheerders kunnen in die kosten tegemoet komen door de pachtprijs te verlagen of voor bepaald beheer te betalen. Daar moet je samen zien uit te komen. Ik ben in ieder geval blij dat ik de stap heb gemaakt. Het is een uitdaging, een nieuwe tak van sport. Het bevordert je vindingrijkheid.”
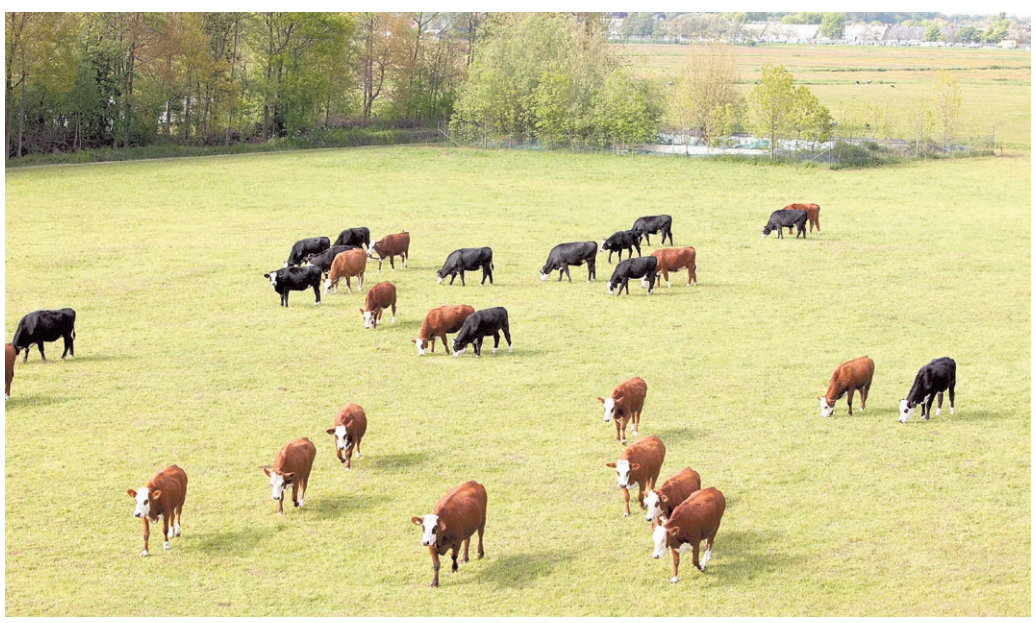
ANNEMARIE GERBRANDY